

РОЗДІЛ VII. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.9:343.24:340.134

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2020-1-16>

Провадження у справах про застосування громадських робіт як виду адміністративного стягнення

Алімов К. О.

*Запорізький національний університет,
вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна
alimova.alesya@gmail.com*

Ключові слова:

громадські роботи, адміністративне право, кримінальне право, адміністративне покарання, кримінальне покарання, закон, інститут громадських робіт.

Наукова стаття присвячена громадським роботам як виду адміністративних стягнень. Характеризується суттєвість громадських робіт, їх необхідність, спосіб використання, провадження у справах про застосування громадських робіт як виду адміністративного стягнення.

Здійснюється науковий аналіз провадження у справах про застосування громадських робіт як виду адміністративного стягнення. Висвітлюються підстави для застосування адміністративного стягнення у виді громадських робіт. Виділяються основні функції громадських робіт та стратегічні цілі їх використання.

Proceedings in cases of application of public works as a management purpose

Alimov K. O.

*Zaporozhia National University,
Zhukovskogo str., 66, Zaporozhia, Ukraine
alimova.alesya@gmail.com*

Key words:

public works, administrative law, criminal law, administrative punishment, criminal penalty, law, public works institution.

This article is devoted to community service as a form of administrative penalties. Characterized the essence of public works, their necessity and usage, proceedings in cases of application of public works as a management purpose/

The scientific analysis of proceedings in cases of application of public works as a management purpose.

Highlights the reason for the imposition of administrative sanction in the form of public works.

The modern Ukrainian state develops on the basis of the rule of law, rule of law and ensure full enjoyment of rights and freedoms. It is equally important to ensure the protection of human rights and freedoms and interests of society and the state from illegal encroachments. One of the most effective means of combating offenses is the administrative responsibility that serves as a special and general prevention, and is applied to offenders administrative penalties.

An administrative penalty in the form of public works achieves just two important goals: First, to make moral and educational influence on the offender by his involvement in socially useful work, and, secondly, to provide a visual perception of the public warning of the negative consequences of illegal behavior. Public Works uniqueness lies in the fact that they have free character, do not lead to negative

consequences for the financial status of the offender, not related to restriction of his liberty and can apply to persons who are unemployed or do not have a permanent job.

Administrative responsibility as one of the types of legal liability is a specific method of internal state compulsory influence the behavior of individuals who have committed administrative offenses. The purpose of this impact – education of citizens, forming their habits voluntarily sure the requirements of law and regulations, prevention of administrative offenses and other offenses.

Proceedings in cases of administrative offenses, for which liability is provided in the form of public works, is the prerogative of state bodies and therefore must take place in strict accordance with the law. The procedure for proceedings in cases of administrative offenses is provided by Section IV of the Code of Administrative Offenses.

Proceedings in cases of administrative offenses, in contrast to other administrative proceedings, are the most regulated by the rules of administrative law proceedings. The legal norms governing proceedings in cases of administrative offenses are mostly concentrated in the Code of Ukraine on Administrative Offenses.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення, за які передбачена відповідальність у вигляді громадських робіт, є прерогативою державних органів і тому має відбуватися в чіткій відповідності до закону. Порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення передбачений Розділом IV КУпАП.

Змісту і характеристикам провадження у справах про адміністративні правопорушення присвячено досить багато наукових праць, зокрема таких відомих вчених-адміністративістів, як Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, І.П. Голосніченко, В.К. Колпаков, Т.О. Коломоєць, А.Т. Комзюк, О.І. Миколенко, Б.В. Россинський, В.Д. Сорокін, Н.В. Хорошак, В.К. Шкарупа та інших вчених.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення, на відміну від інших адміністративних проваджень, є найбільш урегульованим нормами адміністративного права провадженням. Правові норми, що регулюють провадження у справах про адміністративні правопорушення, здебільшого сконцентровані в Кодексі України про адміністративні правопорушення. Таким чином, задачі та нормативне регулювання провадження, обставин, які виключають провадження у справах про адміністративні правопорушення, і принципи провадження закріплені в главі 18 КпАП України (ст.ст. 245–253); підстави, порядок оформлення та вимоги до змісту протоколу у справах про адміністративні правопорушення регулюються главою 19 КУпАП (ст.ст. 254–259), види, підстави, строки та порядок застосування процесуальних засобів – главою 20 Кодексу (ст.ст. 260–267), особливості правового статусу учасників провадження у справах про адміністративні правопорушення – главою 21 КУпАП (ст.ст. 268–275), порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення – главою 22 (ст.ст. 276–282), вимоги

до змісту постанови по справі – главою 23 КпАП України (ст.ст. 283–286), порядок повторного розгляду постанови про накладення окремих видів адміністративних стягнень – в розділі п'ятому (ст.ст. 298–330) Кодексу України про адміністративні правопорушення [1, с. 131–132].

Згідно з положенням ст. 245 КУпАП, задачами провадження у справах про адміністративні правопорушення є: а) своєчасність, усестороннє, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи; б) розв'язання справи у точній відповідності до закону; в) забезпечення виконання винесеного постановлення; г) з'ясування причин та підстав, що спонукають до скоєння адміністративних правопорушень; г) попередження правопорушень; д) виховання громадян у дусі поваги до законів та укріплення законності.

Щодо кількості та назв стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення існують різні доктринальні положення. Водночас найбільш вдалою є все ж таки традиційна для правової доктрини, нормативно визначена чотирістадійна модель адміністративно-деліктного провадження, у тому числі і щодо застосування громадських робіт.

Отже, провадження у справах про адміністративні правопорушення, як правило, проходить такі стадії:

- 1) порушення адміністративного провадження й адміністративне розслідування;
- 2) розгляд справи про адміністративне правопорушення та винесення по ній постанови;
- 3) перегляд справи у зв'язку з оскарженням або опротестування постанови у справі;
- 4) виконання постанови про накладення адміністративного стягнення [2, с. 212].

Перша стадія провадження у справах про адміністративні правопорушення, за які передбачене

стягнення у вигляді громадських робіт, полягає у складанні протоколу про адміністративне правопорушення в процесі здійснення адміністративного нагляду посадовими особами органів внутрішніх справ за ст.ст. 255–256 КУпАП.

Так, Х.П. Ярмакі визначає адміністративний нагляд міліції як правоохоронну діяльність зі спостереження за додержанням законності організаційно не підпорядкованими об'єктами (підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами, громадянами), що здійснюється безперервно у зв'язку з виконанням ними спеціальних міжгалузевих норм, правил та вимог, з використанням комплексу адміністративних засобів впливу з метою охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, попередження і припинення правопорушень, відновлення порушених правовідносин і притягнення винних до відповідальності [3, с. 11–12].

Отже, порушення адміністративного провадження й адміністративне розслідування у справах про адміністративні правопорушення, за які передбачене стягнення у вигляді громадських робіт, здійснюють посадові особи органів внутрішніх справ. Це зумовлено підвищеним ступенем суспільної шкідливості вказаних правопорушень. Адже, як вже було зазначено, порушення правил дорожнього руху, дрібне хуліганство, вчинення насильства в сім'ї є правопорушеннями, що межують зі злочинами і є об'єктом особливої уваги співробітників поліції.

Розгляд справи про адміністративне правопорушення, за яке передбачене стягнення у вигляді громадських робіт, та винесення за нею постанови (друга стадія провадження) відповідно до ст. 30-1 та ст. 221 КУпАП здійснюються районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судом (суддею).

Згідно із ст. 277 КУпАП справа про адміністративне правопорушення розглядається в п'ятнадцятиденний строк із дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи.

Справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 173, 173-2, 178, 185 КУпАП, розглядаються протягом доби [4].

Порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення чітко регламентується ст.ст. 279–282 КУпАП. Так, відповідно до ст. 280 КУпАП орган (посадова особа), розглядаючи справу про адміністративне правопорушення, зобов'язаний з'ясувати: чи було вчинене адміністративне правопорушення, чи винна ця особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, чи заподіяно майнову шкоду, чи

є підстави для передачі матеріалів про адміністративне правопорушення на розгляд громадської організації, трудового колективу, а також з'ясувати інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

До особливостей провадження у справах про накладення громадських робіт можна зарахувати такі:

- протоколи про адміністративні правопорушення, санкції яких передбачають стягнення у вигляді громадських робіт, мають право складати посадові особи органів внутрішніх справ;

- справа про адміністративне правопорушення, за яке передбачене адміністративне стягнення у вигляді громадських робіт, розглядається лише судом;

- справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 173, 173-2, 178, 185 КУпАП, розглядаються протягом доби;

- до осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за вчинення дрібного хуліганства, вчинення насильства в сім'ї, вчинення злісної непокори законному розпорядженню чи вимозі працівника міліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, а також військовослужбовця, за розпивання спиртних напоїв у громадських місцях чи появу у громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль, за порушення правил дорожнього руху, може бути застосоване адміністративне затримання, що здійснюється органами внутрішніх справ не строк не більше як три години (ст.ст. 261–263 КУпАП). Причому осіб, які вчинили дрібне хуліганство, насильство у сім'ї, злісну непокору законному розпорядженню чи вимозі працівника міліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, а також військовослужбовця, може бути затримано до розгляду справи суддею.

Таким чином, основною особливістю провадження у справах про адміністративні правопорушення, санкції яких передбачають адміністративне стягнення у вигляді громадських робіт, є можливість адміністративного затримання правопорушника до розгляду справи суддею, доволі короткий строк розгляду справи (за ст.ст. 173, 173-2, 178, 185 КУпАП) та той факт, що всі правопорушення, за які передбачене адміністративне стягнення у вигляді громадських робіт, передбачені так званими «поліцейськими» статтями (протоколи по яких складають посадові особи органів внутрішніх справ). Останнє ще раз підтверджує підвищену ступень суспільної шкідливості адміністративних правопорушень, за які законодавець передбачив стягнення у вигляді громадських робіт.

Література

1. Гришина Н.В. Соціально-правовий аспект адміністративної відповідальності : дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.07 / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Харків, 2008. 193 с.
2. Адміністративне право України : навчальний посібник : у 2-х т. / Галуцько В.В., Олефір В.І., Пихтін М.П. та ін.; за заг. ред. В.В. Галуцька. Херсон : ПАТ «Херсонська міська друкарня», 2011. Т. 1 : Загальне адміністративне право. 320 с.
3. Ярмакі Х.П. Адміністративно-наглядова діяльність міліції в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Харків, 2007. 41 с.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: чинне законодавство із змінами та допов. на 15 лютого 2011 року : [Відповідає офіц. текстові]. Київ : Алерта ; ЦУЛ, 2011. 216 с.

References

1. Grishina, N.V. (2008), "Social and Legal Aspects of Administrative Responsibility lawyer", Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.07, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine.
2. Galunko, V.V., Olefir, V.I., Pikhtin, M.P. et al. (2011), *Administratyvne pravo Ukrainy: navchalnyi posibnyk: u 2-kh t.* [Administrative law of Ukraine: textbook: in 2 volumes], Vol. 1: *Zahalne administratyvne pravo* [General administrative law], PJSC Kherson City Printing House, Kherson, Ukraine.
3. Yarmaki, H.P. (2007), "Administrative and supervisory activity of the police in Ukraine", Thesis abstract for Doct. Sc. (Jurisprudence), 12.00.07, Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine.
4. "Code of Administrative Offenses": Legislation in force as amended. on February 15, 2011 [Corresponds officer. text], Allerta; CUL, Kyiv, Ukraine.